

6. 9. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Policie vede nezákonnou evidenci politických projevů a soudy přivírají oči

Jedním z neblahých jevů socialismu bylo fungování policie jako politického nástroje a její účelové používání proti osobám „nesprávné“ politické orientace. Těžko však disidenty cíleně pronásledovat, není-li k dispozici seznam disidentů. To je jeden z důvodů, proč Policie České republiky nesmí vést databáze sledující politickou činnost občanů, vyjma úzce vymezených zákonných výjimek.

Ustanovení § 79 odst. 3 zákona č. [273/2008](#) Sb., o Policii České republiky uvádí:

„Shromažďovat údaje o rasovém nebo etnickém původu, náboženském, filosofickém nebo politickém přesvědčení, členství v odborové organizaci, zdravotním stavu, sexuální chování nebo sexuální orientaci lze pouze tehdy, je-li to nezbytné pro účely šetření konkrétního trestného činu nebo přestupku, nebo při poskytování ochrany osob.“

Naneštěstí se zdá, že právě toto ustanovení – samozřejmě pro vyšší dobro tzv. bojující demokracie – policie porušuje.

Evidence PEX

Klient – řekněme mu František Novák – byl trestně stíhán kvůli tomu, že byl viděn na veřejnosti s tetováním se severskou symbolikou (runy, havran, valknut, valkýra, Thorovo kladivo ...). Žádné hákové kříže ani podobné nesmysly.

Státní zastupitelství předložilo jako důkaz o údajně politickém charakteru tetování mj. zprávu policie tohoto znění:

„ÚŘEDNÍ ZÁZNAM

Dnešního dne bylo provedeno šetření v policejních databázích, kdy bylo zjištěno, že obv. František Novák, nar. [...], trv. bytem [...], se ve dnech [...] účastnil koncertu White Power kapel v [...], dále dne [...] se opět účastnil koncertu White Power kapel v [...], dále dne [...] se účastnil politického mítingu DSSS na [...] s následných pochodem městem s upozorněním na zvýšenou kriminalitu Romů v [...] a dne [...] se účastnil politického mítingu DSSS v [...] s následných pochodem.“

Účast na demonstraci politické strany je samozřejmě politická aktivita. Politickou aktivitou je nepochybně i účast na politicky zaměřeném koncertu, který byl určen právě pro příznivce určitého politického směru – stejně jako by politickou aktivitou byla účast na veřejném čtení manifestu či výstavě politicky angažovaného umění, pokud by tam účastníci chodili právě proto, aby projevíli své politické názory. Sleduje-li policie účast na politických akcích určitého směru, sleduje tím „politické přesvědčení“ ve smyslu § 79 odst. 3 zákona o Policii České republiky.

Existuje tedy databáze prohledávatelná podle jmen, z níž policie zjišťuje minulou politickou aktivitu tzv. pravicových extremistů. Policie se těžko může hájit tím, že vyhledávání politické aktivity podle

konkrétních jmen je jen jakási nechtěná vedlejší funkce, když tam zapisuje právě politickou aktivitu a právě k vyhledávání politické aktivity konkrétních osob to pak používá. A už vůbec nemůže policie tvrdit, že jednom sleduje účast osob na politických akcích, ale vůbec tím nesleduje politické přesvědčení daných osob!

Víte, jak je to s kachnou: když něco vypadá, plave a kváká jako kachna, bude to patrně kachna. [1] Výše popsaný stav vypadá i funguje jako vedení politické evidence o konkrétních osobách policií.

Dodejme, že vedení takových záznamů porušuje citovaný § 79 odst. 3 zákona o Policii České republiky. Citovaný úřední záznam ani nezkouší předstírat, že byl obsahuje informaci pořízenou „pro účely šetření konkrétního trestného činu nebo přestupku“, neboť žádný trestný čin či přestupek Františka Nováka neuvádí; klient ostatně nebyl za účast na uváděných akcích v žádném řízení postížen. Proč je to tedy vedeno v policejní evidenci právě pod jménem Františka Nováka?

Nejde přitom o náhodu, protože toto není jediný případ tzv. PEX (policejní zkratka pro pravicové extremisty), který jsem řešil, a podobné výstupy o tom, kdo se účastnil jaké demonstrace, jsem viděl již dříve.

(Ne)reakce soudů

Obviněný klient pochopitelně namítl nezákonnost důkazu. Způsob, jakým se obecné soudy s námitkou (ne)vypořádaly, je zajímavý a vzbuzuje otázku, do jaké míry jsou soudy nestranné a zda chtějí řešit podezření z nezákonně vedené evidence tzv. pravicových extremistů policií.

Prvostupňový Okresní soud v Teplicích (23 T 25/2019) zvolil nejjednodušší cestu „budeme předstírat, že to nikdo nenamítal“.

Odvolání již bylo poněkud ostřeji formulované, aby donutilo soudy vyjádřit se. Krajský soud v Ústí nad Labem (7 To 194/2021) uvedl toto:

„Námítky, které se týkají údajné nezákonnosti sledování a porušování svobody shromažďovací, je nutno odmítnout, policie zde monitoruje aktivitu Dělnické strany sociální spravedlnosti a jejich sympatizantů, když tuto stranu je možno hodnotit jako neonacistickou, a tudíž jde o zákonem předvídaný účel. V tomto směru byly opatřeny i potřebné podklady týkající se účasti obžalovaného Františka Nováka na jednotlivých mítincích (...), dále na koncertu krajně pravicové skupiny [...]“

Tato argumentace se již na první pohled vyhýbá podstatě problému a těžko pátráme, jaký zákon měl soud na mysli.

Zákon o Policii České republiky dovoluje vedení podobné politické evidence pouze „je-li to nezbytné“ a „pro účely šetření konkrétního trestného činu nebo přestupku“. František Novák se na daných akcích žádného trestného činu ani přestupku nedopustil, dozajista proto není nezbytné vést takové záznamy u jeho jména. Není tedy splněna podmínka pro zákonnou výjimku (pokud měl soud na mysli zákon o Policii České republiky) a obsah evidence nelze použít jako důkaz. [2]

Klient podal dovolání a na tuto zjevnou nesprávnost v rozhodnutí upozornil.

Nejvyšší soud (8 Tdo 142/2023) lakonicky odvětil:

„Stěží lze rovněž soudům nižších stupňů vytknout skutečnost, že při hodnocení důkazů vycházely ze záznamů policejních orgánů (Národní centrály boje proti organizovanému zločinu), když správně uvedenou problematiku použití těchto záznamů jako důkazu vysvětlil odvolací soud v bodě 15. svého rozsudku.“

Čtenáři jistě neušla vada takové argumentace: Nejvyšší soud vůbec neodpověděl na uplatněnou námitku. Neřešíme zde zákonnost sledování politické aktivity DSSS, nýbrž obhajobou sporovanou zákonnost sledování politické aktivity Františka Nováka. Nejvyšší soud jen odkázal na argumentaci předchozího soudu, která se však obsahu námitky vůbec netýkala. S takto šikovnou logikou by se věru dalo „odůvodnit“ naprosto cokoli.

Je to něco podobného, jako kdyby nižší soud řekl „obžalovaný byl na místě činu v době střelby“. Obviněný by na to namítl, že podle všech svědků střílel někdo jiný, ale vyšší soud by lakonicky odpověděl „odůvodnění již dal nižší soud“. I to by byla odpověď vyhýbající se problému.

Po tomto rozhodnutí Nejvyššího soudu, které se zcela vyhnulo argumentu, ztratil klient zájem o další procesní prostředky. Nabízela se ústavní stížnost v rámci trestního řízení či jiné postupy v rámci ochrany osobních údajů, ovšem klient již nechtěl trávit čas soudním bojem kvůli rozsudku, který byl z jeho pohledu bagatelní. Jako advokáta, jakož i zastávce svobody projevu mě to samozřejmě mrzí. Chápu ovšem, že klienti berou v úvahu i jiná hlediska než boj za akademickou čistotu judikatury – tohle jistě každý kolega dobře zná!

Zametením pod koberec, jehož se nám dostalo, však problém nezmizí. Pořád zde máme policejní databázi sledující politickou aktivitu osob. A pořád zde chybí zákonná výjimka k vedení takových záznamů (nebo alespoň nebyla patrná ani v jednom z podobných případů, které jsem řešil, a soudy se velice pečlivě neptaly, zda je nějaké zdůvodnění výjimky pro vedení konkrétního záznamu o konkrétní osobě). [3]

Nezbývá než vyčkat na jiný případ a pak dotáhnout věc do konce. Proč česká policie v 21. století eviduje politickou aktivitu osob? Kdo nám poskytne odpověď?

JUDr. Ing. Jan Vučka,
advokát v Praze*

GŘIVNA & ŠMERDA
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

[Advokátní kancelář Gřivna & Šmerda, s.r.o.](#)

Revoluční 1044/23
110 00, Praha 1

tel: +420 226 633 341
e-mail: info@akgs.cz

Děkuji klientovi za laskavý souhlas s publikací anonymizovaných informací.

[1] Známý aforismus o rozpoznávání kachny přešel i do rozhodovací praxe Ústavního soudu, srov. III.ÚS 1889/20 nebo IV.ÚS 2824/21. Údajně je však správný termín pro hlasový projev kachny „káchání“. Mezi právníky je dost nimrodů, snad se tedy podaří tento problém jednou autoritativně vyřešit.

[2] Zajímavé je i tvrzení soudu, že Dělnickou stranu sociální spravedlnosti „*je možno hodnotit jako neonacistickou*“. Jestliže je to skutkové tvrzení, mělo by to asi být předmětem dokazování, a ne že to soud prskne jako jedovatou slinu bez jakéhokoli odůvodnění. Dvojnásob to platí, když Dělnická strana sociální spravedlnosti je dodnes registrovaná jako politická strana a nebyla zrušena. Pak se to blíží spíše pomluvě než serióznímu soudnímu rozhodnutí. Trojnásob to platí, když to soud používá k ospravedlnění výjimky ze zákona o PČR (ponechejme stranou, že soud silně zkreslil zákon i situaci, neboť ona policejní politická evidence je vedena k osobě Františka Nováka, ne DSSS). Důvodnost výjimky by měla být doložena, ne že se to jen tak nepřekoumatelně nadhodí.

[3] A samozřejmě bychom neměli zapomenout na čl. 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

** Tento text byl zpracován v rámci projektu studentského vědeckého výzkumu „Trestní řád de lege lata i de lege ferenda v ústavněprávních souvislostech“ realizovaného v roce 2023 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, SVV 260 620/2023.*

autor je externí doktorand na Právnické fakultě UK

aktualizováno 5.9.2023

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)